

Prej lindjes deri në fund të muajit të 4.-6. foshnjën duhet ushqyer vetem me qumshët të nënës ose qumshët përfoshnja

**1. Pureja (qulli)
Për fëmijet prej 4 deri 6 muajsh**

Përgatitja e Pures (qullit) me perime

- Fillojmë me një perime p.sh. kopër (Fenchel), karrota, kungull të njomë (Zucchetti) ose kungull të thjeshtë (Kürbis).
- Perimen e zgjedhur e qirojmë dhe prejmë në copa të vogla.
- Copat e perimes duhet ti ziejm në ujë derisa të jenë zbutur mirë. Ekspertet kshillojnë, që perimet të zihen në tenxhere me avull ose site me avull.
- **Në ujë ku zihen perimet nuk duhet shtuar as kryp por as melesa tjerë.**
- Perimen e zier e bëjm pure me mixer, derisa të jetë arritur një pure (qull) pa copëza (i njëtrajtshëm).
- Qullit të përgatitur i shfojmë për çdo 100 gr nga një lugë të qajit vaj Rapsöl (Shqip: kolzë???)

Pas 4-6 ditësh i ziejm pos perimes edhe disa patate. Çdo 4-6 ditë mundeni të provoni një perime tjeter: Randen të ziera, Kohlrabi, brokoli (Broccolirotschen) ose luljakëre (Blumenkohlröschen), marule (Lattich), patëlxhan të zi (Auberginen).

Në fillim ia jepni fëmiut disa lugë të qajit, aq sa i pëlqen fëmijës. Pastaj i ofroni fëmijës të pijë edhe qumshët të nënës ose qumshët përfoshnja. Ju mund ta shtoni masen e puresë që ia jepni fëmijës derisa një porcion të arrjë në 150-250 gram. Sa ma shumë të haj fëmija aq ma pak do të pijë ai qumshët. Nese fëmija e hanë një porcion të tërë, atëher atijë duhet ti ipet pastaj vetem ujë ose qaj të pa sheqerosur.

Perimet e ziera mund ti ruani në frigorifer përf dy ditë.

**Pureja 2-të
3-4 javë pas fillimit me pure me perime**

Përgatitja e Pures me Fruta (pemë)

- Qëroni një mollë të ëmbël dhe ia hiqni bërthamën.
- Prejeni mollën në copa të vogëla dhe e zieni në pak ujë, derisa të zbutet mirë.
- Copëzat e mollës i bëjmë pure (me mixer).
- **Mos i shtoni sheqer.**
- **Kujdes: mos i jepni fëmijës suaj mjaltë para se ti mbushë 1 vjet.**
- Pas 4-6 ditësh mund ti shtoni molles edhe përzierje të melit (Hirse) ose drithërave (Getreide). Mirëpo këto duhet së pari të ulen përf 10 minuta në ujë të vakët.
- Mund të shtohen edhe Fruta tjera, sipas sezonës: dardha, pjepej, dredhëza, mjdëra, boronica. Këto pemë nuk duhet zier.

**Ab Geburt bis Ende des 4.-6. Monat
Muttermilch oder Säuglinganfangsmilch**

**1. Brei
Nach 4 bis 6 Monaten**

Zubereitung des Gemüsebreis

- Man beginnt mit einem Gemüse z.B. Fenchel, Karotten, Zucchini oder Kürbis
- Man schält das Gemüse und schneidet es in kleine Stücke.
- Die Stücke werden im Wasser (Dampfsieb oder Dampfkochtopf) gekocht bis sie sehr weich sind.
- **Kein Salz oder Bouillon ins Wasser geben.**
- Die gekochten Stücke werden püriert, bis sie so fein sind, dass es einen Brei gibt.
- Dem fertigen Brei gibt man pro 100gr Gemüsebrei 1 Teelöffel Rapsöl dazu.

Nach 4-6 Tagen kocht man mit dem Gemüse auch Kartoffeln dazu. Alle 4-6 Tage kann ein neues Gemüse probiert werden: gekochte Randen, Kohlrabi, Broccoli- oder Blumenkohlröschen, Lattich, Auberginen.

Am Anfang gibt man dem Kind ein paar Teelöffel, soviel das Kind mag. Dazu Muttermilch oder Säuglinganfangsmilch anbieten.

Man kann den Brei steigern bis das Kind eine Portion von 150-250gr isst. Je mehr das Kind isst, desto weniger Milch erhält es nachher. Isst das Kind eine ganze Portion so erhält es nur noch Wasser oder ungesüßten Tee.

Gekochtes Gemüse ist im Kühlschrank zwei Tage haltbar.

**2. Brei
3-4 Wochen nach Beginn des Gemüsebreis**

Zubereitung des Früchtebreis

- Man schält einen süßen Apfel und entfernt das Gehäuse.
- Man schneidet ihn in kleine Stücke und kocht diese in wenig Wasser bis sie weich sind.
- Die Stücke werden püriert.
- **Kein Zucker dazugeben.**
- **Kein Honig im ersten Lebensjahr.**
- Nach 4-6 Tagen kann man eine Hirse- oder Getreidemehlmischung zu dem Apfel geben. Die Flocken müssen zuerst 10 Minuten mit etwas warmen Wasser quellen.
- Andere Früchte, je nach Jahreszeit, können dazugegeben werden: Birnen, Melonen, Beerensaft. Diese Früchte muss man nicht kochen.

muajit të 7-të

- Sipas sezonës mund të shtohen edhe fruta tjera të pjekura mirë p.sh. pjeshka, nektarina, kaksi të butë, kivi, portokall.
- 1-2x në javë i shtoni në puren me perime edhe 1-2 lugë gjelle mish të pulës ose viqit ose lopës ose qengit. Mishi së pari duhet bërë pure.
- **Nuk bën ti ipet fëmijëve mish suxhuku.**

Prej muajit të 8-të

- I shtoni frutave 2-3 lugë të qajit jogurt natyral.
- Mund ti jepni fëmiut në dorë bukëza të pjekura dy herë (Vollkorn-, Dinkelzwieback), kore të bukës ose Reiswaffeln.
- Në vend të patateve mund ti shtoni pures oriz, misër ose mel (Hirse).

Për pytje tjera mund të drejtoheni tek Këshillëtarja për Nëna në rajonin tuaj.

Ab dem 7. Monat

- Es können andere reife Früchte z.B. Pfirsich, Nektarinen, Aprikosen, Kiwi, Zitrusfrüchte, je nach Jahreszeit gegeben werden.
- 1-2 Esslöffel gekochtes, püriertes Geflügel-, Kalb-, Rind- oder Lammfleisch 1-2x pro Woche in den Gemüsebrei geben.
- **Keine Wurstwaren.**

Ab dem 8. Monat

- 2-3 Teelöffel Joghurt nature unter die Früchte mischen.
- Vollkorn-, Dinkelzwieback, Brotrinde oder Reiswaffeln zum Knabbern anbieten.
- Anstelle von Kartoffeln kann man Reis, Mais oder Hirse mit dem Gemüse geben.

Mütter- und Väterberatung

Bezirk Bremgarten

**Ernährungsplan
vom Neugeborenen
bis 8 Monate
(Albanisch/Deutsch)**

Juli 2016